

Čís. 6628.

Pojišťovací smlouva.

Třebas nebyla vymíněna pro prohlášení stran písemná forma, nemá ústně učiněná výhrada pojištěncova, která nebyla pojata do písemného návrhu, proti pojišťovně právního účinku, když jednatel společnosti nebyl oprávněn k ústním úmluvám a když ústně učiněná výhrada nebyla pojišťovně sdělena dříve, než návrh přijala.

Ustanovení Šu 47 poj. zák. nenabylo dosud platnosti.

Manžel jest oprávněn učiniti návrh na pojištění automobilu manželčina, třebaš jinak jmění manželčina nespravoval, jen když manželka mu správu svého jmění nevypověděla.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1926, Rv I 496/26.)

Žalující pojišťovna domáhala se na žalované zaplacení pojistných premií za pojištění automobilu, tvrdíc, že pojišťovací smlouvu uzavřel za žalovanou její manžel. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Jest zjištěno, že zástupce pojišťovny dostavil se k Josefu P-ovi (manželi žalované), nabízel mu pojištění auta jeho manželky, vystavil pojišťovací návrhy na jméno Marty P-ové (žalované) a žádal P., by je podepsal, při čemž P. výslovně řekl, že věc oznámí manželce a, bude-li tato s tím souhlasiti, že smlouvy nabudou platnosti. Žalovaná při tom vůbec nebyla. Strana žalující také neprokázala, že Josef P. vedl správu jmění žalované. Byla proto shledána žaloba bezdůvodnou a rozhodnuto jak shora uvedeno. **O d v o l a c í s o u d** napadený rozsudek potvrdil mimo jiné z těchto důvodů: Nelze souhlasiti s názorem strany žalující, že již podle Šu 1238 obč. zák. byl Josef P. jako manžel a zákonný zástupce žalované oprávněn spornou pojišťovací smlouvu uzavřít. Manželi přísluší sice podle Šu 1238 obč. zák. správa majetku manželčina, nelze však z tohoto zákonného ustanovení odvozovati oprávnění ku kterékoliv dispozici jměním manželčiným. Dovolává-li se strana žalující rozhodnutí nejvyššího soudu ve příčině oprávnění manželova k uzavření požární smlouvy pojišťovací, nelze případ tento rozšiřovati i na pojištění automobilu, ježto pojištění požární jest zjevem pravidelného hospodářského života a zanedbání takového pojištění dlužno pokládati dokonce za porušení nutné opatrnosti, kteréžto okolnosti při držbě a vlastnictví automobilu, věci movité a lehce zcizitelné, nepadají nutně na váhu. Konečně pro ten případ, kdyby se za to mělo, že manžel žalované byl oprávněn uzavřít pojištění za žalovanou, zjišťuje soud odvolací, že jmění své manželky nespravuje, a sdílí přesvědčení prvního soudu, že Josef P. uzavřel pojištění s výhradou, že žalovaná s pojištěním bude souhlasiti. Dopisem žalované ze dne 6. června 1925, jehož pravost byla uznána, je pak prokázáno, že žalovaná s pojištěním nesouhlasila.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nelze beze všeho souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že nedošlo k pojišťovací smlouvě proto, poněvadž byla manželem žalované učiněna výhrada, že žalovaná smlouvu schválí a že se tak nestalo. Tvrzení dovolání, že podle §u 5 pokud se týče § 8 všeobecných podmínek pojišťovacích musí všechna prohlášení smluvních stran učiněna býti písemně, jest sice nepřípustnou novotou, neboť v první stolici to tvrzeno nebylo, a z předloženého návrhu, v němž navrhovatel potvrzuje, že mu byly odevdány pojišťovací podmínky, není obsah těchto podmínek patrný. Než, i když dlužno vycházeti z toho, že nebyla pro prohlášení stran písemná forma vymíněna, neměla by ústně učiněná výhrada schválení smlouvy žalovanou, která do písemného návrhu pojata nebyla, vůči žalující společnosti právního účinku, když jednatel společnosti, se kterým manžel vyjednával, nebyl oprávněn k ústním úmluvám a když ústně učiněná výhrada nebyla žalující společnosti ani sdělena. Neboť za předpokladů právě zmíněných byla žalující společnost, když jí návrh písemný na předepsaném formuláři vyhotovený a onu výhradu neobsahující byl sdělen, podle zásad poctivého obchodování oprávněna, míti za to, že doručený písemný návrh obsahuje úplný projev vůle navrhovatele, takže, když žalující společnost písemný návrh přijala, jen obsah tohoto písemného návrhu stal se obsahem smlouvy. Nelze namítati, že nedošlo k platné smlouvě pro nedostatek srovnalé vůle stran (§ 869 obč. zák.), neboť nešlo o nesouhlas smluvních projevů stran, když ústní dodatky a výhrady, nebyvše společnosti sděleny, nestaly se, byť i navrhovatel to zamýšlel, součástí návrhu, za který, jak řečeno, by bylo lze pokládati jen obsah vyplněného formuláře. Nebylo by lze použití ani předpisů o vlivu omylu na platnost smlouvy, když omyl manžela žalované, že návrh jest obmezen ve smyslu jeho ústního projevu, nebyl vyvolán žalobkyní, ani z okolností jí nemusel býti znám, ani jí nebyl vysvětlen včas, t. j. před vyhotovením pojistky (§ 871 obč. zák.), a pokud by snad navrhovatel byl jednatelem, k ústním úmluvám, jak tu předpokládáno, neoprávněným, v omyl uveden býval, nebylo by tu předpokladů §u 875 obč. zák.; konečně ustanovení §u 47 poj. zák. nenabylo dosud platnosti (srov. Hermann-Ottavský: Soukromé pojišťovací právo československé str. 102/103 a 174). Kdyby výhrada schválení smlouvy žalovanou byla vůči žalující společnosti bezúčinnou, byla by pojišťovací smlouva platná a pro žalovanou závazná, i když návrh byl učiněn manželem žalované, neboť nelze souhlasiti s míněním odvolacího soudu, že manžel žalované nebyl podle §u 1238 obč. zákona oprávněn, učiniti za ní návrh na pojištění. Dokud manželka neodporuje, pokládá se manžel za správce jejího jmění. Automobil jest součástí jmění a pojištění proti následkům zákonné ručební povinnosti a proti poškození automobilu jest úkonem, týkajícím se správy jmění. Povaha automobilu jako věci movité a snadno zcizitelné nemá významu pro otázku, vyžaduje-li řádná správa jmění jeho pojištění. Zde je rozhodno, že automobil jest věcí značné ceny a že ani náležitou opatrností se nelze vždy vyvarovati důsledkům zákonného ručení, které mohou býti velmi tíživými. Vzhledem k těmto okolnostem

jednal manžel žalované zajisté jako dobrý hospodář, učiniv za žalovanou návrh na pojištění proti oněm škodám. Že jinak její jmění nespravuje, je lhostejno, neboť v tomto případě učinil za ni úkon, patřící k správě jejího jmění a nebylo tvrzeno, že mu manželka správu svého jmění vypověděla. Pakliže však jednatel společnosti byl oprávněn k ústním úmluvám nebo ústně ujednaná výhrada, že smlouva má být platna jen, když ji žalovaná schválí, byla žalující společnosti sdělena, dokud návrhu nepřijala, byla by ovšem výhrada platná a byl by správným názor odvolacího soudu, že ke smlouvě nedošlo, poněvadž žalovaná ji neschválila. Rozhodnutí sporu závisí tedy na zjištění oněch skutečností a bylo proto na odvolacím soudě, by podle Šu 496 čis. 3 c. ř. s. učinil opatření, aby byly probrány. Poněvadž se tak nestalo, bylo dovolání podle čis. 2 a 4 Šu 503 c. ř. s. vyhověti, a, ježto jest třeba jednání před soudem první stolice, by tato vada byla odstraněna, bylo podle Šu 510 c. ř. s. věc vrátiti procesnímu soudu první stolice, by o ní znovu jednal a ji rozhodl.

Čís. 6629.

Zavázal-li se kupitel velkostatku Státnímu pozemkovému úřadu, by dosáhl jeho svolení ke kupu, že nepropustí zaměstnance bez závažných příčin ze svých služeb, nebyl oprávněn ho ani vypovědět bez závažných důvodů. Z prohlášení nabyvatele velkostatku vůči Státnímu pozemkovému úřadu nabyt zaměstnanec práv.

Ustanovení Šu 29 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čis. 20 ř. zák., jakož i ustanovení Šu 32 zákona o statkových úřednících ze dne 13. ledna 1914, čis. 9 ř. zák., nehodí se na služební poměr, který není ujednaný na určitý čas a jest vypověditelný pouze z určitých důvodů. V takovém případě výpověď bez platného důvodu nemá právní účinnosti a nerozvazuje služebního poměru.

Nabyvatel velkostatku nemůže uplatňovati jako důvody výpovědi taková porušení služebních povinností, o kterých věděl, když bral na sebe vůči Státnímu pozemkovému úřadu závazek, že nepropustí zaměstnance ze svých služeb bez závažných příčin.

Stížnost zaměstnance k Státnímu pozemkovému úřadu na nabyvatele velkostatku není důležitým důvodem ve smyslu Šu 29 čis. 1 zák. o statkových úřednících, nevěděl-li zaměstnanec v době podání stížnosti, že nabyvatel velkostatku jest již jeho zaměstnavatelem.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1926, Rv I 1517/26.)

Žalovaný koupil od Vojtěcha W-a velkostatek a prohlásil vůči Státnímu pozemkovému úřadu, že nepropustí žalobce, lesního na velkostatku, ze svých služeb. Po nabytí velkostatku dal však žalobci přece výpověď. Žalobce, tvrdě, že výpověď mu byla dána bez závažných příčin, domáhal se žalobou výroku, že výpověď není po právu a že služební poměr žalobce vůči žalovanému trvá nadále. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto